

**T.C.
YARGITAY
BASIN BÜROSU**

24/11/2014

BASIN AÇIKLAMASI

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmeye başlayacak olan, “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” başlıklı 2/2418 Esas numaralı teklif ile özetle;

Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu seçimlerinin olağan süreleri dışında 3. kez yenilenmesi, Yargıtay'a yeni daireler kurulması, hâkim ve Cumhuriyet savcılarımızın Kurumun muvafakati olmaksızın Yargıtay'a atanması ve bu görevden alınması ile adli yıl açış töreninin kaldırılması öngörülmektedir. Bu teklif ile ilgili olarak 03.11.2014 tarihli Başkanlar Kurulunda Yargıtay'ın kurumsal görüşü sorulmadığı ve daha önce Yargıtay tarafından bildirilen öneri ve değişiklik teklifleri de değerlendirilmeye alınmadığından bu yasa teklifi ile ilgili olarak Başkanlar Kurulunca görüş bildirilmesine gerek olmadığına karar verilmiştir. Bu gelişmeler, Adli Yargının en sorumlu makamında oturan şahsımı kişisel düşüncelerimi açıklamaya mecbur bırakmıştır.

Bu teklifin öncesinde veya hazırlanması sırasında kurumsal ihtiyaçlarımız ve taleplerimiz sorulmadığı gibi bir istişâre arayışına da girilmemiştir. Bu teklifteki değişikliklerin hangi ihtiyaçlara dayandığı, takvimlere bağlanacak derecedeki aciliyetlerin ne gibi sebeplerden kaynaklandığı bilinmemektedir. Bu teklifle, ileri sürülen değişiklikler, Yargıtay'ın taleplerine dayanmadığı gibi Yargıtay'a, yargısal kültüre, yargı bağımsızlığına ve temyiz incelemesinin mahiyetine ciddi zararlar verebilecek nitelikler taşımaktadır.

Bu kapsamda, aşağıdaki hususları dikkatinize sunmak isterim.

Birinci Başkanlık Kurulu

Yargıtay'ın, yasal seçim yetkisine dayanarak belirlediği Birinci Başkanlık Kurulunun görevine, hiçbir gerekçe gösterilmeden 6545 sayılı Yasa ile 28 Haziran 2014 tarihinde son verilmiş, bu yasa uyarınca henüz dört ay önce yeni bir seçim yapılmıştır. Tecrübe ve kıdemi önceleyerek seçilmiş bulunan yeni kurulun da görevine bu teklifle son verilmek istenmektedir. Bu müdahale, daha ne zamana kadar devam edecektir? Yürütme bu kurul nasıl olursa memnun kalacaktır? Bu kurula 3. kez seçilecek olan yüksek yargı üyelerine bu türden bir memnuniyet yükünü yüklemek onlara da haksızlık olmayacak mıdır? Anayasamızın 154. maddesi gereğince, Adli Yargının temyiz mercii olarak görevlendirilmiş bir Yüksek Mahkeme olan Yargıtay'ın, işleyiş ve organizasyon olarak da bağımsızlığı korunmalıdır. Zira Yargıtay'ın kuruluşu ve işleyişi de Anayasamızın 154/son maddesi gereğince “mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı” esaslarına tabidir. Yargıtay'ın, yasal seçim yetkisine dayanarak Büyük Genel Kurulu tarafından oluşturulan birimlerine sıkça yapılan bu tür müdahaleler Anayasamızın sözüne ve ruhuna uygun değildir.

Yargıtay'a Yeni Daireler Kurulması

Ülkemizde yargının iş yükü sorunu yapısaldir, Yargıtay'ın tek başına sebep olduğu ve tek başına çözebileceği bir sorun değildir. Yılda bir milyon dosyanın temyiz incelemesini yapan Yargıtay, dünyanın en büyük temyiz mahkemesi durumundadır. Yapılmak istenen bu düzenleme ile Yargıtay yüzde otuz oranında daha büyüyük üye sayısı 516'ya ulaşacaktır.

Yargıtay'a gelen dosya sayısı her yıl yüzde on civarında arttığından, bu artışa bağlı olarak gerçekleştirilecek bu türden değişiklikler her üç yılda bir Yargıtay'ın yüzde otuz oranında büyümesi sonucunu doğuracak ve Yargıtay'ın bir içtihat mahkemesi olma özelliğini tamamen ortadan kaldıracaktır. İş yükü sorunu, sadece Yargıtay'ı büyütme anlayışına bağlı olarak çözülmeye çalışılacaksa, bu yöntem hem sorunu çözmeyecek hem de Yargıtay'ı bir Yüksek Mahkeme olmaktan çıkaracaktır.

İş yükü sorununun çözümü, uyuşmazlık nedenlerini azaltan, alternatif çözüm yollarını etkinleştiren, temyiz öncesinde istinaf incelemesi öngören etkin yapısal reformların gerçekleştirilmesi yanında, yasal düzenlemelerde istikrarın sağlanması gibi tedbirlerle mümkün olacaktır.

Türkiye'ye ve Avrupa Birliği'ne yıllardır, istinaf mahkemelerinin faaliyete geçirileceği vaadinde bulunmaktadır. Yargısal alandaki pek çok iyileştirici etki, bu mahkemelerin faaliyete geçmesine bağlı olarak ortaya çıkacaktır. Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunun 16.07.2014 Tarih ve 131 sayılı kararında da belirtildiği gibi, Yargıtay daireleri arasındaki iş bölümü düzenlemeleri de, bu mahkemelerin 2014 yılı Kasım ayında faaliyete geçirileceğine ilişkin yetkililerin yaptığı açıklamaya bağlı olarak, 2014 yılı sonuna bırakılmıştır. Eğer istinaf mahkemeleri ileri sürüldüğü gibi faaliyete geçirilecekse, Yargıtay'ın iş yükü yaklaşık yüzde doksan oranında azalacak ve 2015 yılı sonunda arşivde temyiz incelemesini bekleyen dosya kalmayacaktır.

Bir taraftan Yargıtay'ı yüzde doksan oranında küçültecek istinafları faaliyete geçirmeyi vaat etmek, diğer taraftan Yargıtay'ı yüzde otuz oranında büyütme için teklifte bulunmak çelişkisi, yasa değişikliği teklifinde gösterilen gerekçelerle açıklanamadığı gibi, tutarlı ve makul bir yaklaşım olarak da görülmemektedir. Öte yandan, istinafin kurulmasıyla birlikte öngörülen küçülmenin objektif esasları ile yönteminin ne olacağı şimdiden ortaya konulmalıdır. Bu hususun ortaya konulmaması ve Yargıtay'ın yeniden yapılandırılmasının bir ay sonra faaliyete geçirileceği belirtilen istinaf mahkemeleri ile birlikte ele alınmaması, yasal düzenlemenin amacı konusunda soru işaretlerine neden olmaktadır.

Yargıtay'ın büyüme ve istinaf mahkemelerinin faaliyete geçirilmesine dair görüşleri ilkesel olup, önceki yıllarda da defalarca ifade edilmiştir. Yargıtay, yetkili kurulca seçilecek tüm üyelerini aynı değerde görmekte ve emsalleri içerisinde temayüz ederek seçilecek üyelerinin Yargıtay'a sağlayacakları büyük katkıya inanmaktadır.

Hâkimlerin Atanması Usulü

Yargıtay'da üyeler dışında 1308 hâkim ve Cumhuriyet savcısı görev yapmaktadır. Mevcut düzenlemelere göre hâkimlerimizin ve Cumhuriyet savcılarımızın Yargıtay'a atanması ve ayrılmasında kurumsal muvafakat ve görüş gerekmektedir. Yargıtay tetkik hâkimliği ve Cumhuriyet savcılığının üst düzey bir performans gerektirdiği, yıllar içinde oluşan uzmanlıkları ile kurumsal hafızanın önemli bir bölümünü teşkil ettikleri, Daireler ve Başsavcılığımızın muvafakat ve görüş bildirme işlemlerinde bu uzmanlık düzeyi ve toplam kalitenin gözetilmek zorunda olduğunu adalet teşkilatımızın tüm çalışanları bilmektedir. O halde, bu muvafakat ve görüş işlemini kaldırarak, kanun yolları incelemesinde uzmanlaşmış insan kaynaklarını atama ve görevden alma işlemlerinde, Yargıtay'ı kurumsal olarak devre dışı bırakmanın makul, meşru ve devlet geleneği kapsamında bir açıklaması bulunmamaktadır.

Hâkim ve savcılar ancak teşkilat yasalarında açık hüküm bulunan Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Anayasa Mahkemesi, Kamu Denetçiliği Kurumu, Türkiye İnsan Hakları Kurumu, Adalet Bakanlığı Merkez Teşkilatı gibi kurumlarda HSYK'nın kararı olmadan doğrudan görevlendirilebilirken, görevi hâkim ve savcıdan başka kimseyle yürütülemeyen, salt yargısal görev yapan Yargıtay, hâkim ve savcılarının görevlendirmelerinde doğrudan atama yapmak bir yana, tamamen devre dışı bırakılmaktadır.

Yargıtay'ın muvafakat ve görüş bildirme işlemleri, yıllar içerisinde oluşan kurumsal teamüller çerçevesinde talepler ile kurumsal ihtiyaçlar telif edilerek gerçekleştirilmektedir. Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu son üç yılda Yargıtay dışına atanma talebinde bulunan 297 tetkik hâkiminden 294'üne ilgili daire başkanının muvafakatini de alarak izin vermiştir. Bu teklifle birlikte Yargıtay'ın, bir Yüksek Mahkeme olarak temyiz incelemesinde görev yapacak

hâkim ve Cumhuriyet savcılarının belirlenmesindeki kısıtlı rolü tamamen ortadan kaldırılmakta ve Yargıtay HSYK'nın doğrudan atama ve görevden alma işlemlerine muhatap olan bir ilk derece mahkemesine dönüştürülmek istenmektedir. Bu tasarruf, başta temyiz incelemesinin mahiyeti olmak üzere Yargıtay'ın Yüksek Mahkeme sıfatı ile uyuşmamaktadır.

Adli Yıl Açış Töreni

Türk Yargı kültüründe önemli bir yer tutan, 1943 yılından beri yasama, yürütme ve yargının üst düzey temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirilen ve yargının sorunlarının adli yargı ile savunma makamlarının en üst temsilcileri tarafından dile getirildiği adli yıl açış töreninin kaldırılmak istenmesi, sadece Yargıtay'ın değil yargı adına ifade edilen tüm düşüncelerin etki gücünü azaltacaktır.

Sonuç

Bağımsız bir yüksek mahkeme olan Yargıtay, 146 yıllık bir kurum olarak, kurallarla, kurullarla, müzakere kültürü ile yıllar içinde oluşturduğu güçlü kurumsal yapısı ve iyi yetişmiş insan kaynakları ile yargısal sorunlara çözümler önerebilecek imkân, tecrübe ve kabiliyete sahiptir. Sorunların tespiti ve çözüm ihtiyacı ortaya çıktığında, kurumlar düzeyinde katkı verebileceğimiz her fırsatta dile getirilmiştir.

Yargının bağımsızlığı en başta yargı kurumlarının organizasyonlarında ve işleyişinde kendini gösterir. Yargının teşkilat yapısı ile yargısal alan; beklentilerle, ani gelişen olaylar üzerine, makul, meşru ve haklı gerekçe içermeden, tek taraflı olarak düzenlenebilecek bir alan olmamalıdır. Özellikle yargıya tanınan yasal demokratik seçim hakkının kullanılması sonucunda oluşan temsile, yeni bir yasa değişikliği ile tekrarlanan bu tür müdahale düşünceleri kabul edilemez.

Bu kapsamda, yapılacak düzenlemeler, yargıda devamlılık ve tutarlılık esaslarına aykırı, geçmişe ve geleceğe sâri bir dizi yanlışın önünü açabilecek niteliktedir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur. 24.11.2014

Ali ALKAN
Yargıtay Başkanı